2016-33-RE

CAUSA 2016-33-RE
(Sousa Teixeira c/ Comú d'Escaldes-Engordany)

Número de registre 427-2016. Recurs d'empara

Aute del 16 de gener del 2017

BOPA núm. 6, del 25 de gener del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 d'octubre del 2016, per la representació processal de la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 16 de juny del 2016 i contra l'aute del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i d'altres principis reconeguts també en la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades i que es declari que el Comú d'Escaldes-Engordany és responsable de l'accident ocorregut, motiu pel qual haurà d'indemnitzar la recurrent per totes les lesions i els corresponents danys i perjudicis que se'n derivin. Subsidiàriament, cas de no estimar-se la pretensió principal, demana que es retrotreguin les actuacions al moment processal oportú, a la vista de les infraccions constatades;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 8 de novembre del 2016;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 15 de febrer del 2013, a les 6.45 h del matí, anant a treballar, a l'alçada de Caldea, la Sra.

Maria Alzira Sousa Teixeira va caure a causa d'una placa de gel produïda per una canal de l'edifici de Caldea que abocava l'aigua pluvial directament sobre la vorera i es va lesionar. Per aquest motiu, va presentar una sol·licitud al Comú d'Escaldes-Engordany d'indemnització per danys i perjudicis per causa de responsabilitat administrativa.

1.2. El Comú d'Escaldes-Engordany va desestimar tàcitament aquesta sol·licitud i la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira va presentar una demanda jurisdiccional en què sol·licitava la revocació de la decisió tàcita del Comú esmentat i la declaració del seu dret a percebre una indemnització pels danys i perjudicis derivats de la caiguda a la via pública, així com la condemna de l'Administració comunal al pagament de les costes processals causades.

1.3. El 27 d'octubre del 2015, la Secció de Contenciós-Administratiu 1 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquesta demanda i declarava que la desestimació tàcita del Comú d'Escaldes-Engordany era ajustada a Dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa.

1.4. La representació processal de la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència, i, el 16 de juny del 2016, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava aquest recurs i confirmava la sentència de la primera instància.

1.5. La representació processal de la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com considerava que la desestimació de la prova ocular no havia estat suficientment motivada i es vulnerava, per tant, els seus drets a obtenir una decisió motivada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 15 de setembre del 2016, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

1.7. L'11 d'octubre del 2016, la representació processal de la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 16 de juny del 2016 i contra l'aute del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i d'altres principis reconeguts també en la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

Aquesta part considera que no es van tenir en compte ni es van debatre els propis actes del Comú d'Escaldes-Engordany arran de l'accident de la recurrent, com són la declaració del sinistre a la seva companyia d'assegurances, les subsegüents avaluacions medico-pericials i el comunicat a la SEMTEE (societat propietària de Caldea) sobre la caiguda de l'aigua pluvial sobre la vorera. Per consegüent, el Tribunal Superior de Justícia hagués hagut d'acceptar la prova testifical de dos ciutadans de la Parròquia i la prova ocular, les quals haguessin corroborat les al·legacions d'aquesta part.

Si bé la Sala Administrativa considera que la falta de servei no va ser acreditada i no es va aportar la prova d'un defecte de manteniment, aquesta part destaca que el Comú mateix, en la seva declaració

de sinistre, va manifestar que la recurrent havia relliscat sobre una placa de gel de la vorera produïda per una canal de Caldea i, d'acord amb l'article 4.10 e) de la Llei de delimitació de competències del comuns, aquests tenen competència per prestar els serveis referents a la neteja de les vies públiques. Per consegüent, en aquesta causa el Comú esmentat és responsable de la caiguda de la recurrent.

El Comú també reconeix les circumstàncies al voltant de l'accident pel fet que va adreçar a la SEMTEE un comunicat en què exposava la problemàtica i demanava que es prenguessin mesures per solucionar-la. Si el Comú reconeix la problemàtica esmentada, no caldria, doncs, provar que hi havia gel en el moment de l'accident.

Per tant, d'aquesta exposició se'n desprèn que el Tribunal Superior de Justícia infringeix de manera manifesta el principi dels propis actes, infracció que constitueix, a més, un atemptat a l'essència mateixa de les proves aportades per la demandant i que deriva, doncs, en una vulneració del dret a la tutela judicial efectiva.

Així mateix, l'aute esmentat afirma que la canal de l'edifici de Caldea és propietat de SEMTEE. I, d'aquesta manera, posa al descobert que no s'han discutit tots els arguments de les parts, arguments fonamentals per resoldre el litigi. Després de citar la legislació aplicable en la matèria, conclou que el Comú, pel fet d'autoritzar urbanísticament el conducte d'aigua pluvial que aboca directament sobre la vorera, ha infringit les normes del Pla d'Ordenació i Urbanisme i esdevé per aquest motiu responsable de la caiguda de la recurrent i de la resta de persones que puguin caure en aquest lloc a causa de l'aigua que caigui sobre la vorera a l'hivern.

Segons el parer del Tribunal Superior de Justícia, l'aprovació de les llicències d'edificació de l'edifici de Caldea no és constitutiu d'una relació entre l'acció de l'Administració i l'accident ocorregut. En primer lloc, aquesta afirmació no es motiva de cap manera i, en segon lloc, no és cert que aquesta relació no existeixi, ja que si el Comú no hagués autoritzat la canal, l'aigua no hagués caigut sobre la vorera, no s'hagués gelat i la recurrent no hauria caigut, ni s'hauria lesionat.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades i que es declari que el Comú d'Escaldes-Engordany és responsable de l'accident ocorregut, motiu pel qual haurà d'indemnitzar la recurrent per totes les lesions i els corresponents danys i perjudicis que se'n derivin. Subsidiàriament, cas de no estimar-se la pretensió principal, demana que es retrotreguin les actuacions al moment processal oportú, a la vista de les infraccions constatades.

2.2. Argumentació jurídica de la Batllia i de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

La Batllia va considerar substancialment que "*els elements de prova que s'han aportat a les actuacions no resulten concloents quant a les circumstàncies en què es van produir les lesions de l'interessada, doncs no existeix absolutament cap prova en autes que acrediti la versió dels fets donada per la demandant i, en particular que la caiguda i, les lesions provocades ho fossin com a conseqüència d'un defecte de manteniment de la via pública, doncs es limita a afirmar que va caure com a conseqüència de l'existència d'una placa de gel a la vorera, que ni tan sols en les fotografies aportades poden ser constatades*". I, afegeix, que la demandant hauria d'haver sigut conscient dels perills derivats de la climatologia del Principat i hauria d'haver adoptat les mesures de cura i precaució que l'estat de la vorera exigia.

La Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia confirma la decisió de la primera instància i destaca que la falta de servei no va ser acreditada i tampoc es va aportar la prova d'un defecte de manteniment.

2.3. Argumentació jurídica del Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Addueix que de l'examen de les actuacions es desprèn que la recurrent va poder fer valer les seves pretensions contra les resolucions ordinàries que contenen un raonament que, malgrat no ser del seu grat, no es pot titllar d'arbitrari.

Així mateix recorda que el recurs d'empara no és un procés d'apel·lació o de cassació destinat a modificar la doctrina i les valoracions dels tribunals ordinaris en la seva funció d'interpretació de l'ordenament jurídic; que les normes processals resten reservades a la llei i que la interpretació és competència per natura dels tribunals ordinaris.

Per acabar, conclou que en aquesta causa la resolució impugnada no és arbitrària i està fonamentada en Dret.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La funció del Tribunal Constitucional consisteix en garantir, a través del recurs d'empara, el respecte dels drets fonamentals que la Constitució li encomana salvaguardar. No és una tercera instància d'apel·lació o de cassació destinada a revisar les decisions dels òrgans judicials de la jurisdicció ordinària en l'exercici de la funció que constitucionalment els correspon de selecció, d'interpretació i d'aplicació en el cas de les normes de l'ordenament jurídic, així com la d'examinar i de valorar les proves, amb la finalitat de dictar les resolucions corresponents.

3.2. Amb independència de qualsevol altra consideració no consta en autes l'existència d'una vulneració dels drets de la recurrent garantits en l'article 10 de la Constitució.

La recurrent ha pogut exposar i defensar les seves pretensions en el marc del dret a la defensa i d'acord amb les lleis processals.

Les resolucions impugnades estan fonamentades en Dret i, per tant, no són incoherents o internament contradictòries, no són tampoc arbitràries, encara que la recurrent no estigui d'acord amb elles.

3.3. Pel que fa a la responsabilitat de l'Administració, la sentència del Tribunal de Batlles del 27 d'octubre del 2015 recorda en el seu Tercer Fonament de Dret que: "*Com ha declarat en reiterades ocasions la sala administrativa del M.I. Tribunal Superior de Justícia la responsabilitat administrativa derivada dels danys soferts pels usuaris de les vies públiques constitueix un supòsit de falta de servei, des del moment en què es fonamenta en la manca del necessari manteniment de l'obra*

pública en les degudes condicions d'utilització. La falta de servei es troba regulada en l'article 59.1 del Codi de l'Administració, que estableix que pot ser ocasionada per la mala organització del servei, pel seu funcionament en condicions il·legals o tècnicament defectuoses, o per la manca de funcionament del servei en aquells supòsits en que estava obligat a fer-ho. D'aquest enunciat es desprèn que la falta de servei es indissociable de la noció de culpa imputable a l'Administració, que ha de respondre front als usuaris del funcionament defectuós dels serveis públics".

Aquest punt està confirmat en la sentència de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia del 16 de juny del 2016 que afirma en el Tercer Fonament de Dret: "*Com ha declarat en reiterades ocasions aquesta Sala, la responsabilitat administrativa només pot produir-se en cas de falta de servei per part de l'administració (article 59 del Codi de l'Administració). Pels danys soferts pels usuaris de les vies públiques, la responsabilitat administrativa està condicionada a un mancament al manteniment normal de la via*".

3.4. La pràctica de les proves i la seva valoració és competència dels òrgans judicials. En el Quart Fonament de Dret el Tribunal de Batlles declara que: "*no existeix absolutament cap prova en autes que acrediti la versió dels fets donada per la demandant i, en particular que la caiguda i, les lesions provocades ho fossin com a conseqüència d'un defecte de manteniment de la via pública*", l'aute del Tribunal Superior de Justícia del 15 de setembre del 2016 en el Segon Fonament de Dret afirma que "*les proves sol·licitades per l'interessada no eren necessàries per resoldre el litigi*" i que "*la falta de servei no és acreditada: no s'ha aportat la prova d'un defecte de manteniment de la via pública*". En tot cas, en els autes i en el recurs presentat no resulta visible l'existència d'una prova que hagi estat denegada i que resulti determinant per a la resolució del litigi.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra.

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-33-RE interposat per la representació processal de la Sra. Maria Alzira Sousa Teixeira contra la sentència del 16 de juny del 2016 i contra l'aute del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 de gener del 2017.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada